
Andrzej Bogucki

ZAMOYSCY W RUCHU SOKOLIM

Ukazują się liczne publikacje dotyczące rodziny Zamoyskich, ziemiaństwa, czy ordynacji kozłowieckiej. Są to niezwykle cenne publikacje. Jednak z punktu widzenia sokolstwa jest w nich brak wyraźnych akcentów i jednoznacznych stwier-

dzeń faktów. Mam wątpliwość, czy autorzy publikacji korzystają z książek i artykułów dotyczących Sokolstwa. W niezwykle cennym piśmie „Wiadomości Ziemiańskie” nr 9, 22.03.2002 na s. 50-57 został wydrukowany artykuł Róży Maliszewskiej



Hrabia Adam Zamoyski. Prezes ZTG „Sokół” w Polsce w latach 1923-1936

i Anny Szczepaniak „Pałac Zamoyskich w Kozłówce i Jego mieszkańcy. W stulecie dziejów ordynacji kozłowieckiej”. Artykuł przedstawia przyczynek do dziejów ordynacji oraz biogramy zasłużonych członków rodu Zamoyskich. Jest to cenny artykuł do dziejów ziemiaństwa polskiego. Proponuję uzupełnienie niektórych faktów. Na s. 52 znajduje się zdjęcie z podpisem „Adam Zamoyski – II ordynat”. Rzeczywiście zgadza się jak w podpisie. Jednak Adam Zamoyski ubrany jest w czamare sokolą (mundur). Zdjęcie powinno być podpisane następująco: „Adam Zamoyski prezes Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce”.

Warto zauważyć, że na s. 55 jest zdjęcie „Ślub Michała – Marii Zamoyskich”. Ślubnym ubiorem Michała Zamoyskiego jest czamara sokola. Na s. 56 jest „W latach 1925-1936 był prezesem Związku Sokolstwa Polskiego” (dotyczy Adama Zamoyskiego). Powinno być „W latach 1923-1936 był prezesem Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce”. Jego

najstarszy syn Aleksander Zamoyski był prezesem TG „Sokół” w Kozłówce. Jego żona Jadwiga z Brzozowskich Zamoyska pełniła funkcję naczelniczki sokolic Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce. Była niezwykle popularną i lubianą nauczycielką. Całe sokolstwo, w tym i rodzina Zamoyskich, tworzyła ideę i tradycję sokolą. To Zamoyscy poznali ideę sokolą trwającą i rozwijającą się od 1867 roku. Tradycję sokolą tworzyło tysiące osób. Z tej tradycji wszyscy członkowie i działacze czerpali swą duchowość i osobowość. Jednocześnie na każdym etapie rozwoju sokolstwa idea sokola była wzbogacana i popularyzowana wśród członków i młodzieży oraz społeczeństwa polskiego. Stąd wielką zasługą rodziny Zamoyskich jest wzmocnienie i rozwinięcie idei sokolej. Dlatego jest to powód do zaznaczenia dużego zaangażowania arystokracji i ziemiaństwa w krzewienie sokolstwa polskiego zgodnie z hasłem „w zdrowym ciele zdrowy duch”. Siła duchowa rodziny Zamoyskich była niezwykła m.in. jest to zasługa sokolstwa polskiego. Tak też będzie w czasie okupacji hitlerowskiej, kiedy to sokoli w Kozłówce ukrywali ks. Stefana Wyszyńskiego, przyszłego prymasa Polski. Zamoyscy walczyli w obronie Ojczyzny oraz w patriotycznych organizacjach militarynych m.in. ZWZ-AK. Na zakończenie warto dodać, że XVI ordynat hrabia Jan Zamoyski też był sokolem. Należał do osób, które przygotowywały ożywienie sokolstwa w Polsce w 1988/1989 r., po latach zakazu działalności „Sokoła” w Polsce w latach 1939-1988. Wtedy to sokoli byli w konspiracji. W 1898 roku Jan Zamoyski został członkiem TG „Sokół” Warszawa-Macierz. Także wspierał duchowo odrodzenie się w Polsce Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół”.

P.S. Zapraszamy na naszą stronę internetową www.sokolztg.prv.pl tam też bibliografia.